

CONCURS NAȚIONAL AL LICEELOR CU PREDARE ÎN LIMBA MAGHIARĂ, 2010
MAGYAR TANNYELVŰ ISKOLÁK V. ORSZÁGOS VETÉLKEDŐJE, 2010

Concurs de geografie „Teleki Sámuel”

Teleki Sámuel földrajzverseny

Geografie umană clasele X-XI.

Társadalomföldrajz – X-XI. osztályos tanulók számára

2010. május 8

Feladatlap

Feladatlap száma	
Elért pontszám	

	Név	Aláírás
Javítótanár 1		
Javítótanár 2		
Zsűrielnök		

Utasítás

- *Az adatlapot nyomtatott nagybetűkkel töltsd ki!*
- *A feladatok megoldásához számológép nem használható!*
- *Atlaszt, könyvet a versenyre bevinni tilos!*
- *A feladatok megoldásához tollat/golyóstollat kell használni!*
- *A feladatlapon javítani, átírni, radírozni, stb. nem szabad! Az elrontott részt tedd zárójelbe!*
- *A feladatok megoldására 3 óra áll rendelkezésedre!*
- *Az elérhető maximális pontszám **136.***

I. Két-két mennyiség nagyságrendi viszonyát kell megállapítanod. Írd a helyes válaszok betűjelét a vonalakra!

A = a) nagyobb, mint b)

B = b) nagyobb, mint a)

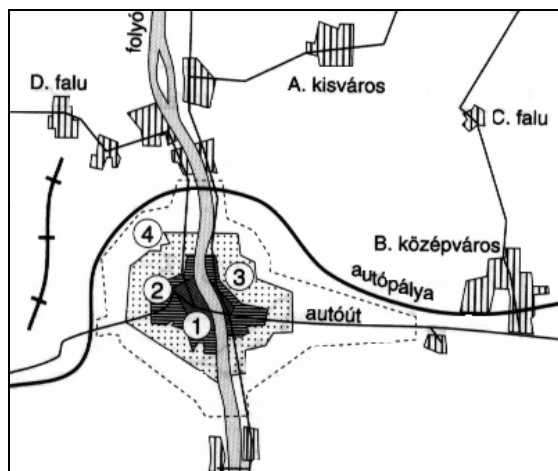
C = a) és b) egyenlő, vagy megközelítően azonos

- 1. a) A világ népességszámának növekedési üteme 1930–1960 között
b) A világ népességszámának növekedési üteme 1960–1990 között
- 2. a) A gyermekkorú népesség aránya Brazíliában
b) A gyermekkorú népesség aránya Ausztriában
- 3. a) A megalopoliszok száma Afrikában
b) A megalopoliszok száma Ázsiában
- 4. a) A születéskor várható átlagos élettartam Magyarországon
b) A születéskor várható átlagos élettartam Egyiptomban
- 5. a) A Mississippi-alföld népsűrűsége
b) A Hindusztáni-alföld népsűrűsége

Összesen: 5 pont

II. A felsorolt városi funkciók közül melyik a legjellemzőbb a nagyváros számokkal jelölt részeiben? Írd a számokat a megfelelő funkcióhoz! (Egy funkcióhoz több szám is tartozhat.)

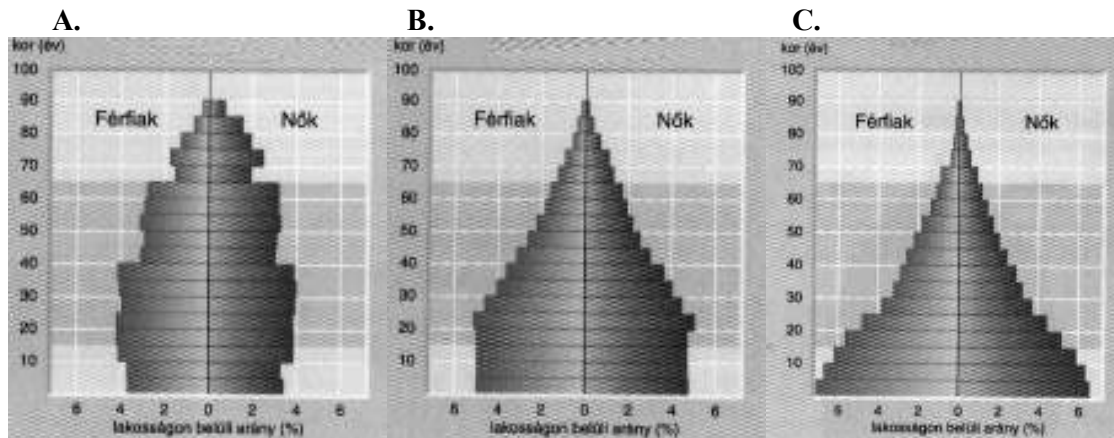
- a) Szolgáltató funkció:
- b) Lakóhely funkció:
- c) Munkahely funkció:

5 pont

Összesen: 5 pont

III. Az ábrák és az állítások közötti összefüggéseket kell felismerned. Írd az ábrák betűjelét a nekik megfelelő állítások elé!

- 1. Egy fejlett európai ország korfája.
- 2. Lehetne India korfája.
- 3. Ez a korfa öregedő népességet jelez.
- 4. Ez a korfa fiatalodó népességet jelez.
- 5. Ebben az országban megindulhat a természetes fogyás.
- 6. Magas a népesség természetes szaporodása.
- 7. Nagy az időskoriak aránya.
- 8. Ebben az országban a munkahelyteremtés lesz a legnagyobb probléma.
- 9. Egyre nő, majd megállapodik a munkaképes korosztály aránya az országban.
- 10. Az országban az időskorú férfiak halandósága jóval nagyobb, mint a nőké.
- 11. Méhkas alakú korfa.
- 12. Piramis alakú korfa.
- 13. Harang alakú korfa.

Összesen: 13 pont

IV. Rangsorold az alábbi országokat területük, népességük és népsűrűségük nagysága szerint!

Amerikai Egyesült Államok (USA), Kína, Japán, Franciaország

Területük nagysága szerint	Népességszámuk szerint	Népsűrűségük szerint
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.
4.	4.	4.

Összesen: 6 pont

V. Tanulmányozd a napilapban megjelent ábrát és adatsorokat, majd válaszolj a kérdésekre!

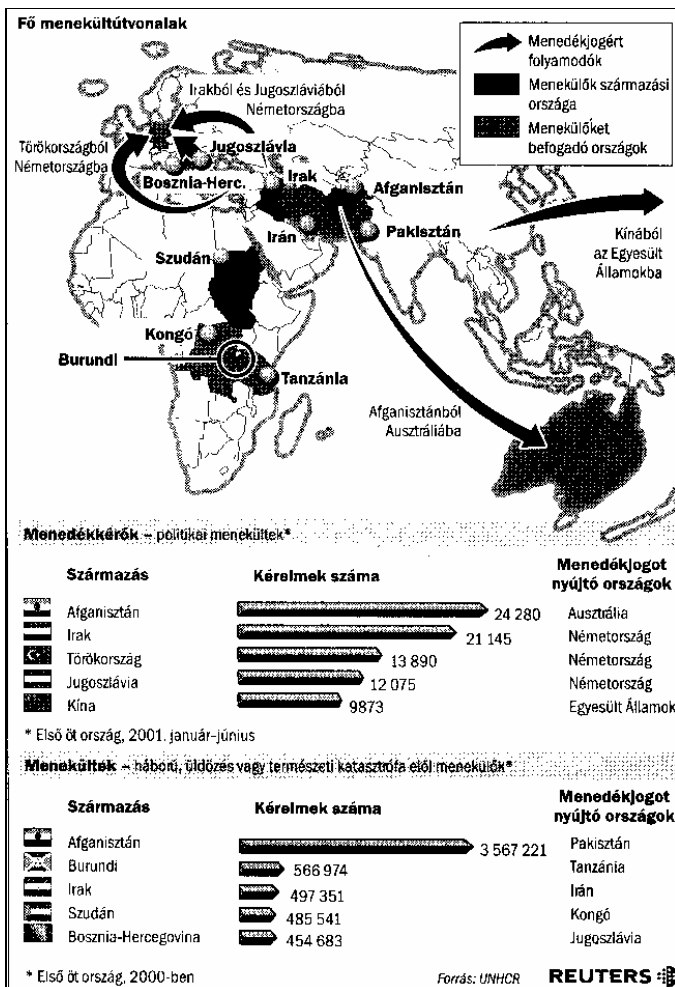
a) Kiket neveznek menekülteknek?

.....

.....

.....

1 pont

b) Sorold fel azokat az országokat, amelyekből a legtöbb ember kért menedékjogot 2001-ben!

.....

.....

.....

.....

Számítsd ki, hogy a 2000-ben a legtöbb menekültet kibocsátó országból elmenekülők száma hány százaléka hazánk lélekszámának!

4 pont

c) Mely országok fogadták be a legtöbb menekültet 2000-2001-ben? Sorold fel azokat, a kérelmet benyújtók számának nagysága szerinti sorrendben! (A legnagyobbval kezdjed!)

.....

.....

.....

Milyen gazdasági fejlettségű országokban kértek menedékjogot a politikai menekültek?

.....

Miért a felsorolt országokban kértek menedékjogot a háború, az üldözés és a természeti katasztrófák miatt menekülők?

.....

.....

.....

.....

Az ENSZ menekültügyi szervezete szerint Ausztrália 2000-ben 10 000 menedékjogért folyamodónak adott letelepedési engedélyt, és további 90 000 menekültet engedett be. Milyen előnye származik ebből a befogadó országnak?

.....

.....

6 pont

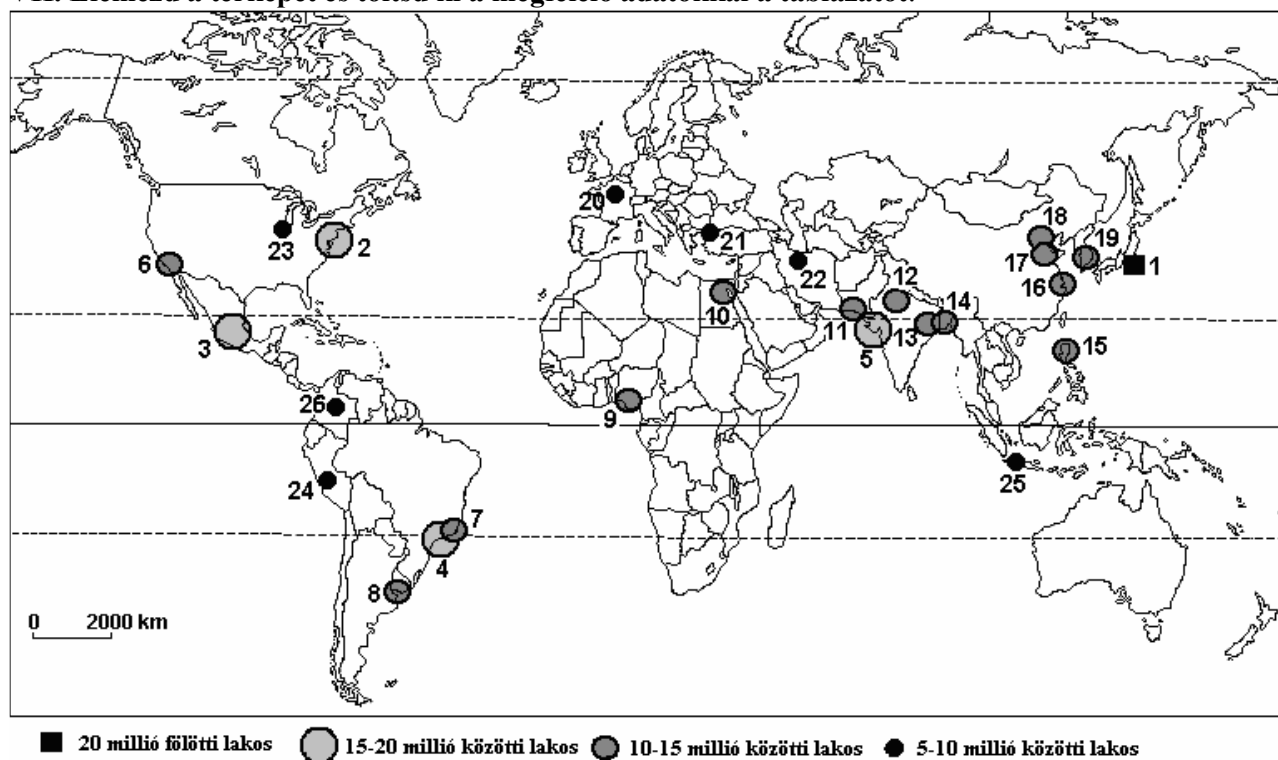
Összesen: 11 pont

VI. Töltsétek ki az üres helyeket a helyes információkkal:

Az országok/tájegységek között	A határ típusa	Az aláhúzott ország/tájegység fővárosa
<u>Pápua – Új-Guinea</u> - Indonézia		
<u>Nigér</u> - Algéria		
<u>Zimbabwe</u> – Dél-Afrikai Köztársaság		
<u>Csád</u> - Líbia		
<u>Paraguay</u> - Argentína		
<u>Kongói Demokratikus Köztársaság</u> – Kongó (Brazaville)		
<u>Nyugat-Szahara</u> - Marokkó		
<u>Omán</u> – Szaúd-Arábia		
<u>Mauritánia</u> - Szenegál		
<u>Görögország</u> - Törökország		
<u>Tanzánia</u> – Kongó Demokratikus Köztársaság		
<u>Liechtenstein</u> - Svájc		

Összesen: 24 pont

VII. Elemezd a térképet és töltsd ki a megfelelő adatokkal a táblázatot:

Sorszám	Város	Lakosok száma
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		

Összesen: 26 pont

VIII. A következő feladatban minden állításhoz 4 ország tartozik. Az állítások több országra is igazak lehetnek, de az is lehet, hogy egyikre sem. Válaszd ki az alábbi változatok segítségével, hogy az állítások mely országokra vonatkoznak!

A – az állítás mind a négy országra igaz

B – az állítás az 1., a 2. és a 3. országra igaz

C – az állítás az 1. és a 3. országra igaz

D – az állítás a 2. és a 4. országra igaz

E – az állítás csak a 4. országra igaz

F – az állítás egyik országra sem igaz

a) Kétnyelvű állam

1. Svájc
2. Belgium
3. Argentína
4. Kanada

b) Egykor brit gyarmat (is) volt

1. India
2. Dél-afrikai Köztársaság
3. Ausztrália
4. Kanada

c) Kenyérgabonából önellátó ország

1. Magyarország
2. Egyiptom
3. Amerikai Egyesült Államok
4. India

d) Áramtermelésének nagy részét vízerőművek adják

1. Dánia
2. Franciaország
3. Oroszország
4. Japán

e) A lakosság többsége európaiak leszármazottja

1. Dél-afrikai Köztársaság
2. Brazília
3. Egyiptom
4. Ausztrália

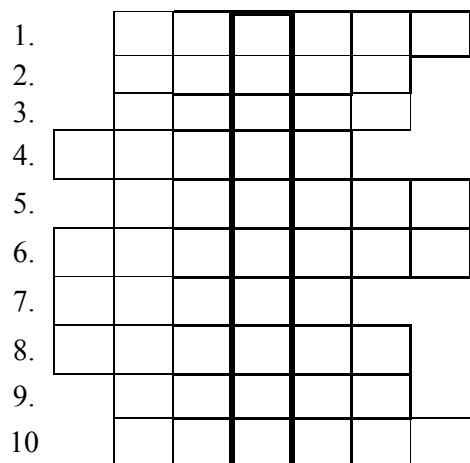
f) Kivitelenek legalább 3/4 része a bányászatból származik

1. Chile
2. Malajzia
3. Kuvait
4. Kanada

Összesen: 6 pont	
-------------------------	--

IX. Az alábbi feladatok a híres magyar földrajztudósok és felfedezők anyagrészéhez kapcsolódik.

a.) Old meg az alábbi rejtvényt!

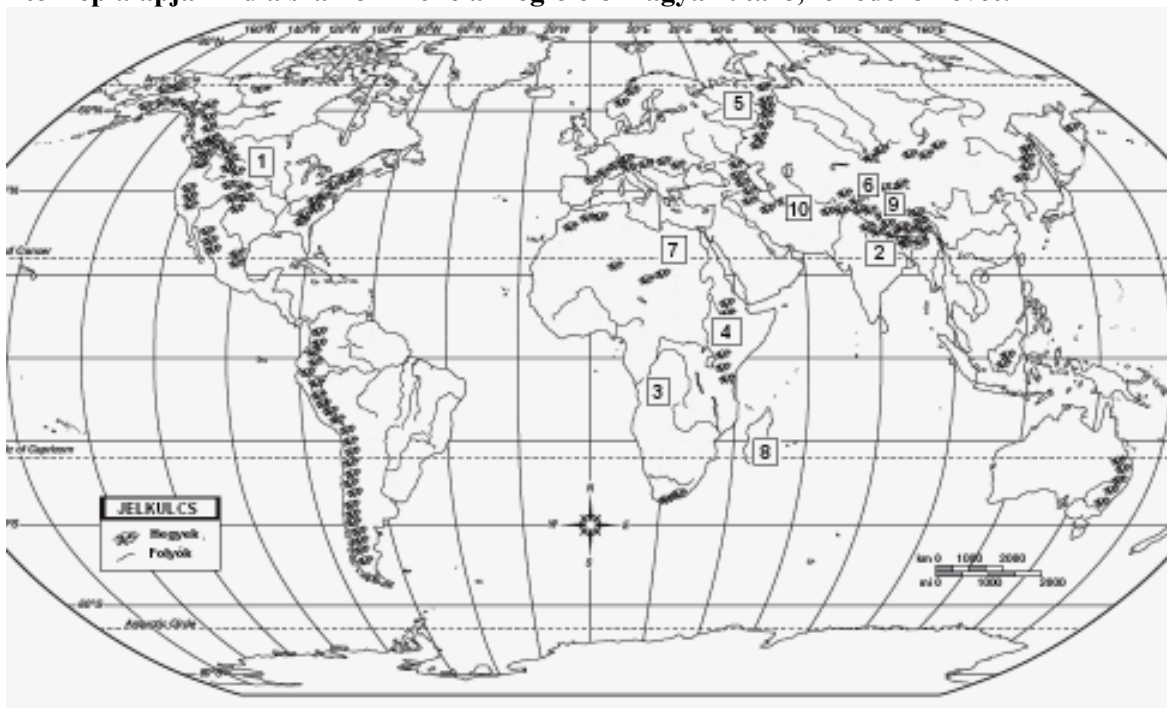

1. a Székelyföld leírójának keresztnéve
2. a tibeti-angol szótár szerkesztőjének egyik neve
3. a Tien-san hegység egyik legjelentősebb kutatójának keresztnéve
4. a Takla-Makán kutatójának családneve
5. magyar felfedező keresztnéve, kiről repülőteret neveztek el Kairóban
6. világhírű orientalista, egyetemi tanár, a török filológia kiváló szaktekintélye (családnév)
7. vezetésével alakult meg a Magyar Földrajzi Társaság Balaton Bizottsága (keresztnév)
8. Észak-Körösi Csomájának családneve
- 9.
10. feleségül vette a bihéi néger fejedelem leányát (családnév)

Mit mutat a bekeretezett szó és kinek a nevéhez fűződik?

12 pont

b.) A térkép alapján írd a számok mellé a megfelelő magyar utazó, felfedező nevét!

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

10 pont

c.) A megadott kijelentésekhez írd a megfelelő magyar földrajztudós vagy felfedező nevét!

1. Megszerkesztette a Kárpát-medence 1:360 000 méretarányú földtani térképét, melyet az 1900. évi párizsi világkiállításon aranyéremmel tüntettek ki.
2. Közreműködésével nyílt meg 1866-ban a pesti Állatkert, melynek igazgatói tisztét is betöltötte.
3. Jelentős szerepe volt Egyiptom, Líbia és Szudán sivatagos területeinek feltérképezésében.
4. Az Ezer Buddha Barlangtemplomokban hatalmas kéziratgyűjteményt talált.
5. Kamcsatkai fogságából szabadulva eljut az addig ismeretlen Aleuti szigetekre.
6. 1905-től 1921-ig, a kolozsvári egyetemen, a természetföldrajz nyilvános rendes tanára.
7. Az általa felfedezett vulkán és tavak szolgáltak kiinduláspontul a kelet-afrikai-árokrendszer kialakulását magyarázó új föld-fejlődéstörténeti elméletnek.
8. Darjeelingbe temetik el.
9. Az ő felmérése és tanulmányai alapján kezdték meg a nagysármási gázfúrásokat.
10. Rasid Effendi néven, Közép-Ázsia sivatagjain keresztül Üzbegisztánig jut el.
11. Nevéhez kötődik az „Úszók barlangja”-nak (őskori sziklarajzok) felfedezése.
12. Ő vetített először színes diaképeket Magyarországon, amelyeket maga állított elő fekete-fehér diapozitívok átfestésével.
13. Elsőként készített részletes térképet Belső-Ázsia pleisztocén eljegesedésének nyomairól.
14. Elkészítette az Északi-Urál földrajzi és néprajzi térképét.
15. Expedíciójának kiindulópontja Zanzibár volt.
16. 1858-ban Konstantinápolyban jelent meg első műve, a német- török és török- német szótár.
17. Amerikába tanulmányozta az indiánok szokásait, kultúráját.
18. A kabuli keresztény temetőben van a sírja.

1.	10.
2.	11.
3.	12.
4.	13.
5.	14.
6.	15.
7.	16.
8.	17.
9.	18.

18 pont	
---------	--

Összesen:40 pont	
-------------------------	--

CONCURS NAȚIONAL AL LICEELOR CU PREDARE ÎN LIMBA MAGHIARĂ, 2010
MAGYAR TANNYELVŰ ISKOLÁK V. ORSZÁGOS VETÉLKEDŐJE, 2010

Concurs de geografie „Teleki Sámuel”

Teleki Sámuel földrajzverseny

Geografie umană clasele X-XI.

Társadalomföldrajz – X-XI. osztályos tanulók számára

2010. május 8

Javítókulcs

I. feladat

1. – B., 2. – A., 3. – B., 4. – A, 5. – B.

Minden helyes válasz 1 pontot ér.

Összes pontszám: 5 pont

II. feladat

a) – 1., b) – 2., 4., c) – 1., 3.

Összesen: 5 pont

III. feladat

1. – A, 2. – C, 3. – A, 4. – C, 5. – A, 6. – C, 7. – A, 8. – C, 9. – B, 10. – A, 11. – A, 12. – C,
13. – B.

Minden helyes válasz 1 pontot ér.

Összes pontszám: 13 pont

IV. feladat

<i>Területük nagysága szerint</i>	<i>Népességszámuk szerint</i>	<i>Népsűrűségük szerint</i>
1. USA	1. Kína	1. Japán
2. Kína	2. USA	2. Kína
3. Franciaország	3. Japán	3. Franciaország
4. Japán	4. Franciaország	4. USA

Csak akkor értékelhető egy oszlop 2-2 ponttal, ha teljesen jó a sorrend.

Összesen: 6 pont

V.. feladat

- a) Azokat az embereket, akik gazdasági, politikai, etnikai, vallási okokból vagy természeti katasztrófák elől lakóhelyük elhagyására kényszerülnek. | 1 pont

Megjegyzés: A definíció akkor teljes értékű, ha többféle (legalább két) okot is felsorol.

- b) Afganisztán, Irak, Törökország, Jugoszlávia, Kína. | 1 pont

Megjegyzés: Mivel a válasz csupán egyszerű leolvasást kíván, csak akkor adható 1 pont, ha a tanuló mind az öt országot felsorolta.

Afgán menekültek száma: 3 567 221 fő | 1 pont

Románia lélekszáma: 21 millió fő | 1 pont

Tehát $\frac{3\,567\,221 \times 100}{21\,000\,000} = 16,98\%$ 22 mill (16,21%) - 20 mill (17,83) | 1 pont

- c) 1. Pakisztán, 2. Tanzánia, 3. Irán, 4. Kongó, 5. Jugoszlávia, 6. Németország, 7. Ausztrália, 8. USA. | 1 pont

Megjegyzés: Csak akkor adható pont, ha hibátlan a felsorolás.

Fejlettebb gazdaságú országok és stabilabb politikai helyzetű országok/nemzeti anyaországok. | 1 pont

Mert általában nincstelen, szegény emberek, akik csak a probléma megoldásának idejéig keresnek menedéket maguk és családjuk biztonsága érdekében, általában gyalogosan és tömegesen valamelyik szomszédos országban. | 3 pont

Megjegyzés: 1 pont adható azért, ha valamilyen módon meg van fogalmazva, hogy időleges a menekültek elvándorlása. Ugyancsak 1 pont adható, ha leírja, hogy a befogadók szomszédos országai a menekülők országainak. Egyébként 1 pont adható.

A szakképzettséget nem igénylő munkákhoz olcsó munkaerőt kaphatnak. | 1 pont

Összesen: 11 pont

VI. feladat

Az országok/tájegységek között	A határ típusa	Az aláhúzott ország/tájegység fővárosa
<u>Pápua – Új-Guinea</u> - Indonézia	szárazföldi/geometrikus	Port Moresby
<u>Niger</u> - Algéria	szárazföldi/geometrikus	Niamey
<u>Zimbabwe</u> – Dél-Afrikai Köztársaság	folyami	Harare
<u>Csád</u> - Líbia	szárazföldi/geometrikus	N’Djamena
<u>Paraguay</u> - Argentína	folyami	Asuncion
<u>Kongói Demokratikus Köztársaság</u> – Kongó (Brazaville)	folyami	Kinshasa
<u>Nyugat-Szahara</u> - Marokkó	szárazföldi/geometrikus	El Ajoun
<u>Omán</u> – Szaúd-Arábia	szárazföldi	Maszkat
<u>Mauritánia</u> - Szenegál	folyami	Nouakchott
<u>Görögország</u> - Törökország	folyami/tengerparti	Athén
<u>Tanzánia</u> – Kongó Demokratikus Köztársaság	tavi	Dodoma
<u>Liechtenstein</u> - Svájc	folyami	Vaduz

Minden helyes válasz 1 pontot ér

Összesen: 24 pont

VII. feladat

Sorszám	Város	Lakosok száma
1	Tokió	20 millió lakos
2	New York	15-20 millió lakos
3	Mexikóváros	15-20 millió lakos
4	Sao Paulo	15-20 millió lakos
5	Mumbai (Bombay)	15-20 millió lakos
6	Los Angeles	10-15 millió lakos
7	Rio de Janeiro	10-15 millió lakos
8	Buenos Aires	10-15 millió lakos
9	Lagos	10-15 millió lakos
10	Kairó	10-15 millió lakos
11	Karachi	10-15 millió lakos
12	New Delhi (Új Delhi)	10-15 millió lakos
13	Kalkutta	10-15 millió lakos
14	Dhaka	10-15 millió lakos
15	Manila	10-15 millió lakos
16	Sanghaj	10-15 millió lakos
17	Tianjin	10-15 millió lakos
18	Beijing (Peking)	10-15 millió lakos
19	Szöul	10-15 millió lakos
20	Párizs	5-10 millió lakos
21	Isztambul	5-10 millió lakos
22	Teherán	5-10 millió lakos
23	Chicago	5-10 millió lakos
24	Lima	5-10 millió lakos
25	Jakarta	5-10 millió lakos
26	Bogota	5-10 millió lakos

Minden helyes válasz 0,5 pontot ér.

Összesen: 26 pont

VIII. feladat

a) D, b) A, c) C, d) F, e) D, f) C

Értékelés: 1-1 pont

Összes elérhető pontszám: 6 pont

IX. feladat**a.) Old meg az alábbi rejtvényt!**

1.		B	A	L	Á	Z	S
2.		C	S	O	M	A	
3.		G	Y	U	L	A	
4.	S	T	E	I	N		
5.		L	Á	S	Z	L	Ó
6.	V	Á	M	B	É	R	Y
7.	L	A	J	O	S		
8.	R	E	G	U	L	Y	
9.		M	Ó	R	I	C	
10.		M	A	G	Y	A	R

10 pont

Mit mutat a bekeretezett szó és kinek a nevéhez fűződik?

Benyovszky Móric 1774-ben **Madagaszkár szigetén megalapította Louisbourgot** (francia gyarmatváros)

2 pont**b.) A térkép alapján írd a számok mellé a megfelelő magyar utazó, felfedező nevét!**1. *Xantus János*2. *Kőrösi Csoma Sándor/*3. *Magyar László*4. *Teleki Sámuel*5. *Reguly Antal*6. *Prinz Gyula*7. *Almásy László*8. *Benyovszky Móric*9. *Stein Aurél*10. *Vámbéry Ármin***10 pont****c.) A megadott kijelentésekhez írd a megfelelő magyar földrajztudós vagy felfedező nevét!**1. *Lóczy Lajos*2. *Xantus János*3. *Almásy László*4. *Stein Aurél*5. *Benyovszky Móric*6. *Cholnoky Jenő*7. *Teleki Sámuel*8. *Kőrösi Csoma Sándor*9. *Lóczy Lajos*10. *Vámbéry Ármin*11. *Almásy László*12. *Cholnoky Jenő*13. *Prinz Gyula*14. *Reguly Antal*15. *Teleki Sámuel*16. *Vámbéry Ármin*17. *Xantus János*18. *Stein Aurél***18 pont**

összesen 40 pont

CONCURS NAȚIONAL AL LICEELOR CU PREDARE ÎN LIMBA MAGHIARĂ, 2010
MAGYAR TANNYELVŰ ISKOLÁK V. ORSZÁGOS VETÉLKEDŐJE, 2010

Concurs de geografie „Teleki Sámuel”

Teleki Sámuel földrajzverseny

Geografia fizică clasa a IX-a

Általános természetföldrajz – IX. osztály

2010. május 8

Feladatlap

Feladatlap száma	
Elért pontszám	

	Név	Aláírás
Javítótanár 1		
Javítótanár 2		
Zsűrielnök		

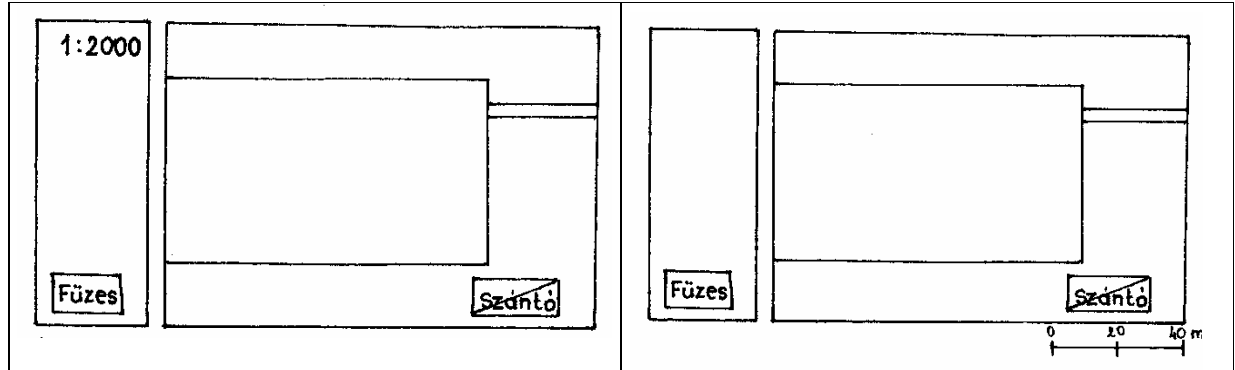
Utasítás

- *Az adatlapot nyomtatott nagybetűkkel töltsd ki!*
- *A feladatok megoldásához számológép nem használható!*
- *Atlaszt, könyvet a versenyre bevinni tilos!*
- *A feladatok megoldásához tollat/golyóstollat kell használni!*
- *A feladatlapon javítani, átírni, radírozni, stb. nem szabad! Az elrontott részt tedd zárójelbe!*
- *A feladatok megoldására 3 óra áll rendelkezésedre!*
- *Az elérhető maximális pontszám **130.***

I. Két szomszédos falu, Füzes és Szántó önkormányzata elhatározta, hogy focipályát építenek a közös határukon lévő földterületen. A terepmunkákhoz, a füvesítéshez és a terület bekerítéshez szükséges pénzt nem egyenlő arányban adják az építkezéshez. Ezért mindkét önkormányzat földmérője pontosan ki akarja mérni a területet. Az egyik földmérő térképén csak méretarány, a másikén csak vonalas mérték van. Ezért különböző módon végzik a méréseket. Végezd el mindkét földmérő munkáját!

1. földmérő

2. földmérő

Állapítsd meg a térképvázlatok alapján, hogy mekkora a valóságban a futballpálya építésére szánt terület nagysága! Mindkét módszert írd le pontosan!

Az 1. térképen dolgozó módszere:

.....

.....

.....

.....

.....

A számítás menete:

A 2. térképen dolgozó módszere:

.....

.....

.....

.....

.....

A számítás menete:

Tehát a focipálya építésére kijelölt terület nagysága: m²

10 pont

II. A szemelvény alapos elolvasása után old meg a feladatokat!

„A hetedik bolygó tehát a Föld volt... Hogy valami fogalmunk legyen a Föld nagyságáról, gondoljuk meg, hogy az elektromosság fölfedezése előtt a hat kontinensen egész hadseregnyi lámpagyújtogatót kellett alkalmazni, szám szerint négyszázhetvenkétezer-ötszáztizenegyet. Kissé távolabbról nézve mindez pompás látványt nyújtott. A hadmozdulatok éppolyan szabályosan folytak, mint egy balett mozgása egy opera színpadán. Kezdték az új-zélandi és az ausztráliai lámpagyújtogatók. Meggyújtották a lampionjaikat, azután aludni mentek. Utána beléptek a tancba a kínai meg a szibériai lámpagyújtogatók, majd ők is eltűntek a kulisszák mögött. Most került sor az oroszországi és indiai lámpagyújtogatókra. Utánuk az európaiakra meg az afrikaiakra. Azután a dél-amerikaiakra. Azután az észak-amerikaiakra. És sosem vétették el színrelépésük rendjét. Nagyszerű volt! Mindössze két lámpagyújtogató élt henyén és nemtörődöm módra: az Északi-sark egyetlen lámpájának gyújtogatója, valamint kartársa, a Déli-sark egyetlen lámpájáé. Ők évente csupán kétszer dolgoztak.”

(Részlet A. de Saint-Exupéry: *A kis herceg* című regényéből)

a) Miért henyélhetett a két lámpagyújtogató az Északi- és a Déli-sarkon?

.....
.....

Az író azt mondja, hogy 472 511 lámpagyújtogató dolgozik a Földön. Helyes-e ez a szám? Indokolja meg!

....., mert

.....

3 pont	
--------	--

b) Hány órás időkülönbséggel léphettek munkába a szemelvényben szereplő lámpagyújtogatók?

Tételezzük fel, hogy a lámpagyújtogatók az alábbi településeken dolgoztak: az új-zélandi Wellingtonban, az ausztráliai Adelaide-ben, a kínai Pekingben, a szibériai Novoszibirszkben, az oroszországi Moszkvában, az indiai Bombay-ben, az európai Párizsban, az amerikai pedig New Yorkban. Számítsa ki, hogy helyi idő szerint mennyi időkülönbséggel kellett munkába állniuk!

A települések földrajzi fokhálózatban elfoglalt helye:

Wellington: d. sz. 41°; k. h. 175°

Moszkva: é. sz. 56°; k. h. 38°

Adelaide: d. sz. 36°; k. h. 138°

Novoszibirszk: é. sz. 54°; k. h. 83°

Peking: é. sz. 40°; k. h. 116°

Bombay: é. sz. 19°; k. h. 73°

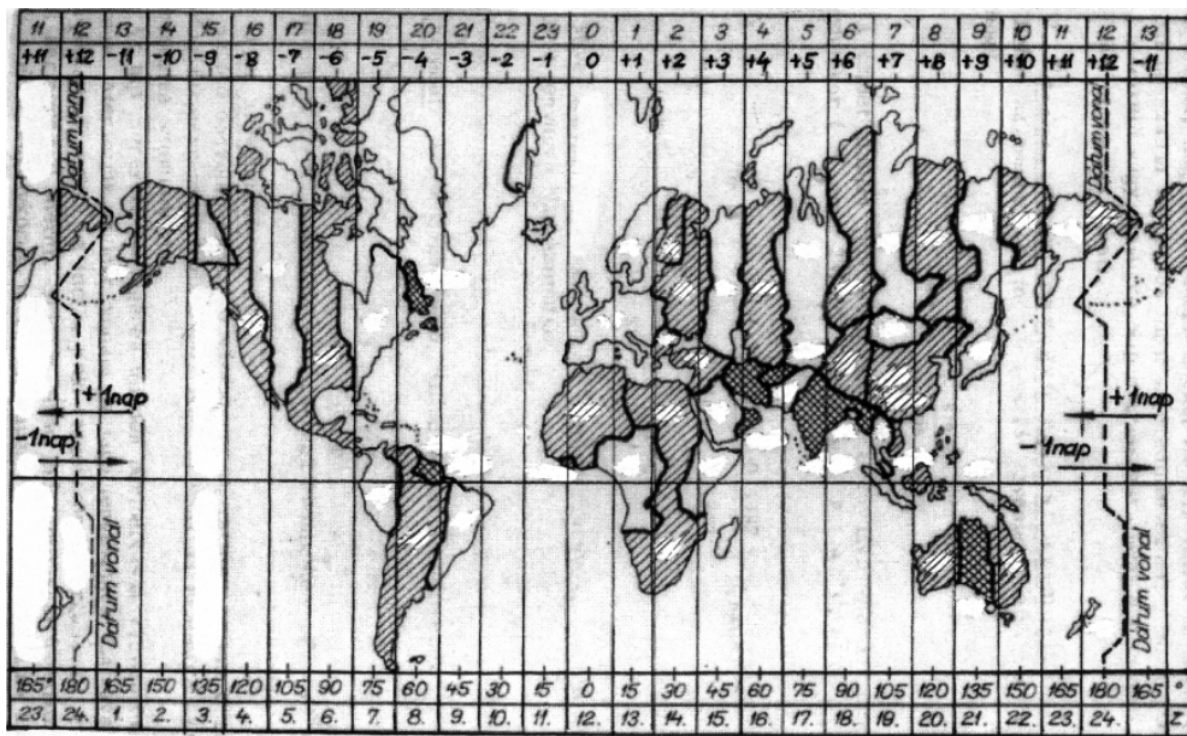
Párizs: é. sz. 49°; k. h. 3°

New York: é. sz. 40°; ny. h. 73°

A novoszibirszki órával, mint a Wellington-i,
a párizsi órával, mint a New York-i,
az Adelaide-i órával, mint a Bombay-i.

6 pont	
--------	--

c) Számítsd ki, hány óra van Romániában (zónaidő szerint), amikor munkába lépnek az egyes lámpagyújtogatók, ha saját zónaidejük szerint egységesen 19.00 órakor kezdenek dolgozni! Használd az időzóna-térképet!

Munkáját kezdi a lámpagyújtogató

Wellingtonban: órakor, Moszkvában: órakor

Adelaide-ben: órakor, Novoszibirszkben: órakor

Pekingben: órakor, Bombay-ben: órakor

Párizsban: órakor, New York-ban: órakor

8 pont

Készítsd el a lámpagyújtogatók sorrendjét!

1.-i, 2.-i, 3.-i,

4.-i, 5.-i, 6.-i,

7.-i, 8.-i

1 pont

Összesen: 18 pont

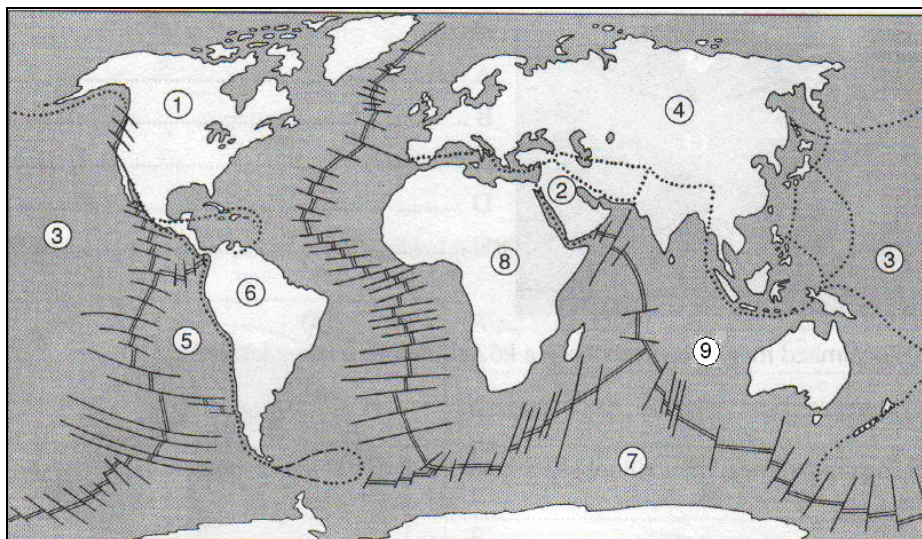
III. Írd a megfelelő betűt a megállapítás elé!

- A - Hosszúsági kör
- B - Szélességi kör
- C - Mindkettő
- D - Egyik sem

-1. Két félgömbre osztja a Földet.
-2. Egymással párhuzamosan futnak.
-3. Egy pont földrajzi helyének meghatározásánál legnagyobb értéke 180 fok lehet.
-4. Egyenlő hosszúak.
-5. Egy pont földrajzi helyének meghatározásához szükséges.
-6. Délkörnek is nevezik őket.
-7. Nevezetes köreit csillagászati alapon jelölték ki.
-8. A helyi idő kiszámításához szükséges.
-9. Egy pont földrajzi helyének meghatározásánál legnagyobb értéke 360 fok lehet
-10. A Nap delelési magasságának meghatározásához szükséges.

Összesen: 10 pont	
--------------------------	--

IV. Tanulmányozd az alábbi térképet és válaszolj a következő kérdésekre!

a. Nevezd meg a térképen 1-9-ig a számokkal jelölt kőzetlemezeket!

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	

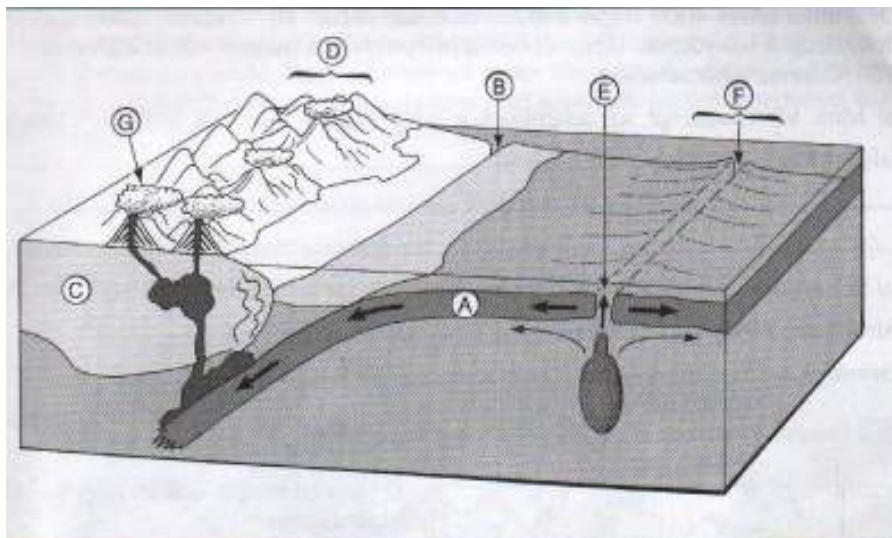
9 pont	
---------------	--

b. Milyen mozgást végez egymáshoz viszonyítva a 4. és a 3. kőzetlemez?

1 pont	
---------------	--

Összesen: 10 pont	
--------------------------	--

V. Tanulmányozd az alábbi ábrát és válaszolj a következő kérdésekre!

a. Nevezd meg mit jelölnek az egyes nagybetűk az ábrán!

A _____

E _____

B _____

F _____

C _____

G _____

D _____

7 pont

b. Húzd alá mely hegységek, illetve vulkánok kapcsolhatók az ábrához!

Andok

Etna

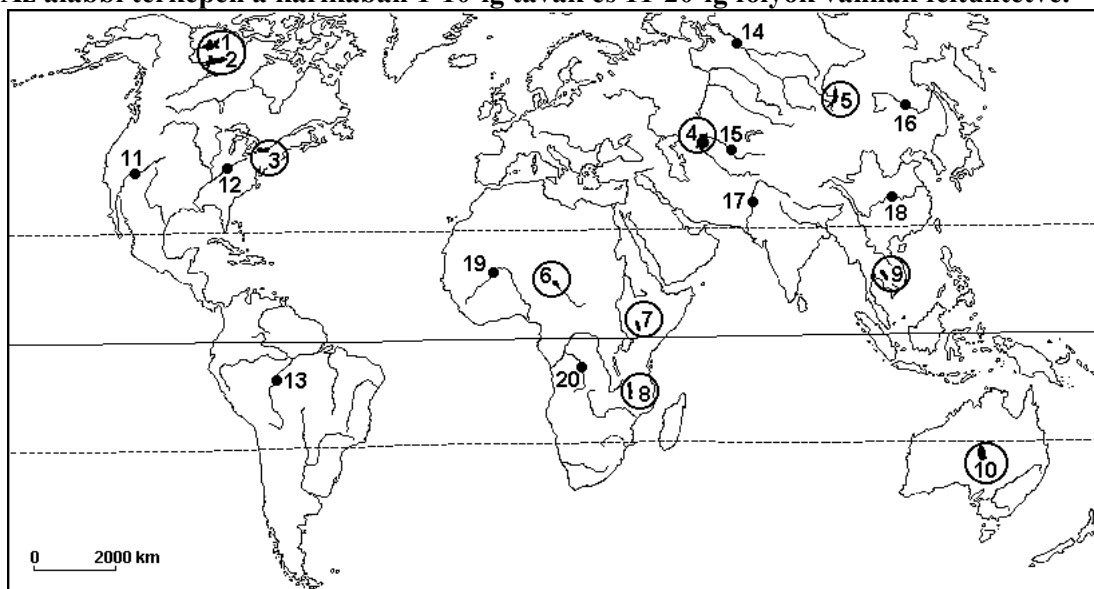
Alpok

Himalája

1 pont

Összesen: 8 pont

VI. Az alábbi térképen a karikában 1-10-ig tavak és 11-20-ig folyók vannak feltüntetve.

Töltsd ki a táblázatot az alábbi szempont szerint!

a. Nevezd meg a tavakat és ezek eredetét.

<i>Tavak</i>		
Sorszám	Név	Eredet
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

10 pont

b. Nevezd meg a folyókat, valamint azt a tengert, folyamot vagy tavat, amelybe torkollanak.

<i>Folyók</i>		
Sorszám	Név	Vízgyűjtő
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		

20 pont

Összesen: 30 pont

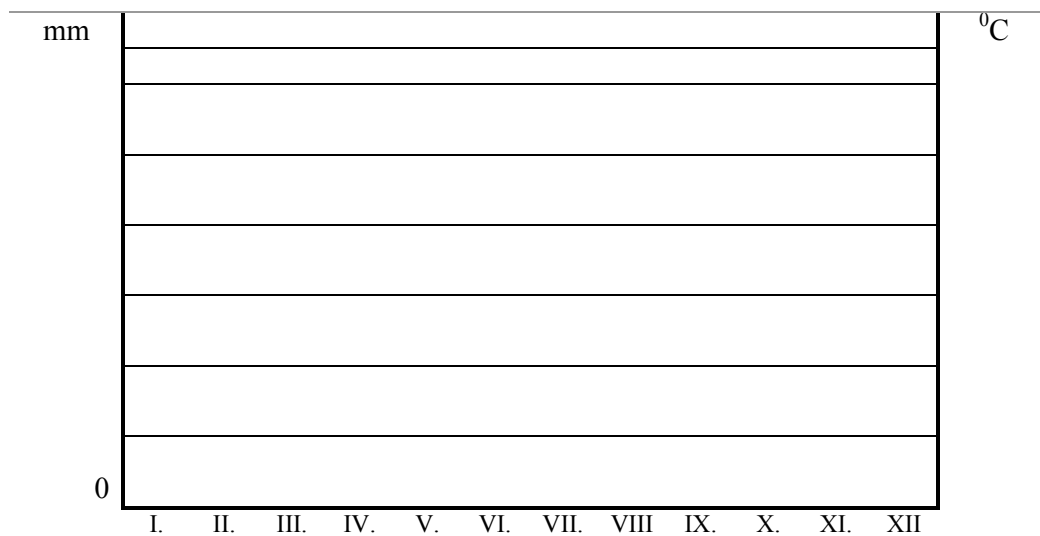
VII. Adott a következő két A és B táblázat, amelyek két különböző terület éghajlati értékeit tartalmazzák.

a. Készítsd el az illető területek klimadiagramját!

10 pont	
---------	--

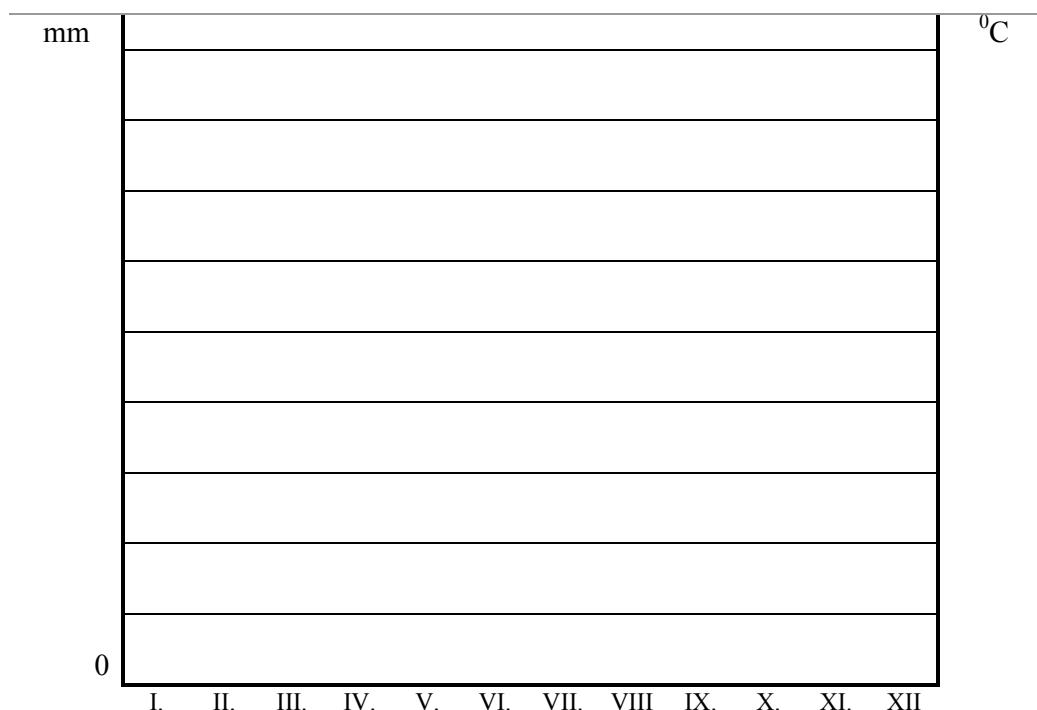
A

Hónap	Havi hőmérséklet átlag (°C)	Havi csapadék átlag (mm)	Hónap	Havi hőmérséklet átlag (°C)	Havi csapadék átlag (mm)
Január	9	60	Július	28	3
Február	10	55	Augusztus	28	2
Március	11	58	Szeptember	23	15
Április	13	40	Október	17	40
Május	16	25	November	11	65
Június	21	5	December	10	60

B

Hónap	Havi hőmérséklet átlag (°C)	Havi csapadék átlag (mm)	Hónap	Havi hőmérséklet átlag (°C)	Havi csapadék átlag (mm)
Január	28	230	Július	22	0
Február	27,5	215	Augusztus	27	20
Március	27	200	Szeptember	28	40
Április	27	100	Október	28	100
Május	26,5	50	November	28	200
Június	24	5	December	27	200

- b. a táblázaton feltüntetett adatok alapján, jelöld meg az évi átlaghőmérsékletet és az évi csapadékmennyiséget!

	<i>Évi átlaghőmérséklet</i>	<i>Évi csapadékmennyiség</i>
A		
B		

2 pont

- c. Nevezd meg azt az éghajlatot, ahol ezek az adatok jellemzőek.

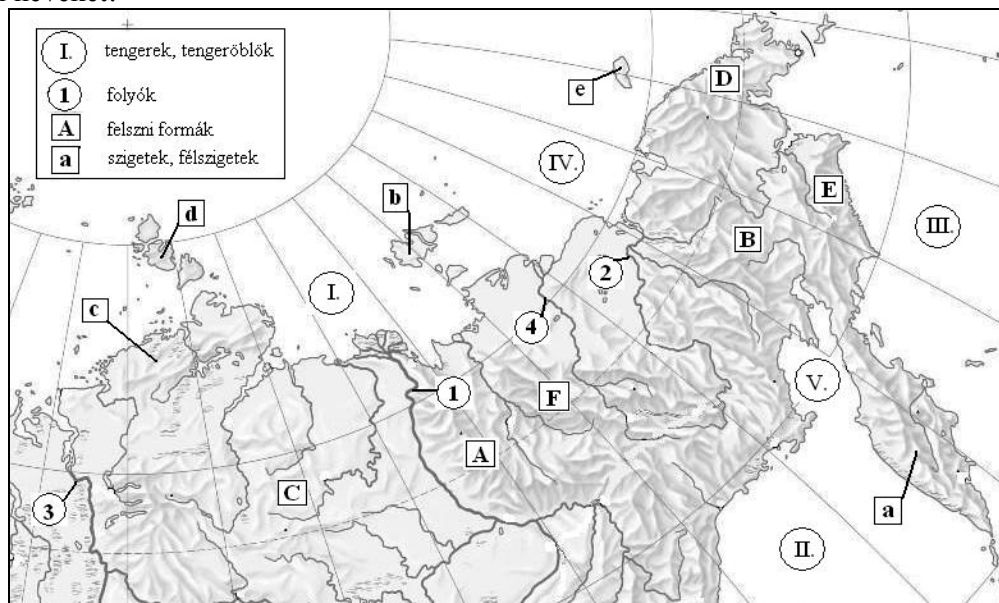
A	
B	

2 pont

Összesen: 14 pont

VIII.

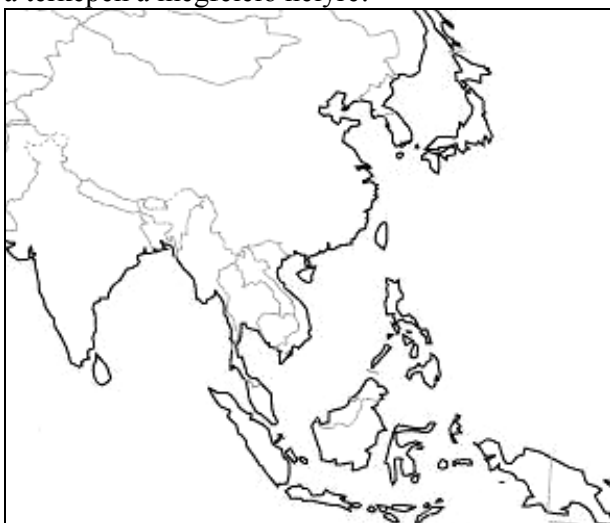
a.) Adott az alábbi Ázsia térképrészlet. Írjátok be a táblázatba a számoknak és betűknek megfelelő földrajzi neveket!

I.		1.	
II.		2.	
III.		3.	
IV.		4.	
V.		A.	
a.		B.	
b.		C.	
c.		D.	
d.		E.	
e.		F.	

20 pont

b.) Írd a betűk mellé az adott térképrészleten fellelhető éghajlattípusokat, majd helyezd el a betűket a térképen a megfelelő helyre!

A.
 B.
 C.
 D.
 E.

10 pont

Összesen: 30 pont

Concurs de geografie „Teleki Sámuel”

Teleki Sámuel földrajzverseny

Geografia fizică clasa a IX-a

Általános természetföldrajz – IX. osztályos tanulók számára

2010. május 8

Javítókulcs

I. feladat

a) Az 1. térképen dolgozó:

Aránymérték áll rendelkezésére a terület kiszámításához. Először megméri a térképen a terület hosszúságát és szélességét. 1 pont

Az aránymértékből tudja, hogy amit a térképen 1 cm-nek mér, az a valóságban 1 pont

2000 cm. Ebből kiszámítja a terület valódi hosszúságát és szélességét. 1 pont

Majd e két adat ismeretében kiszámítja a területet. 1 pont

A számítás menete:

$$h = 4,5 \text{ cm} \rightarrow 4,5 \text{ cm} \times 2000 \text{ cm} = 9000 \text{ cm} = 90 \text{ m}$$

$$sz = 2,6 \text{ cm} \rightarrow 2,6 \text{ cm} \times 2000 \text{ cm} = 5200 \text{ cm} = 52 \text{ m} \quad 1 \text{ pont}$$

$$T = h \times sz = 90 \text{ m} \times 52 \text{ m} = 4680 \text{ m}^2 \quad 1 \text{ pont}$$

Megjegyzés: A kapott eredmény cm^2 -ekben is elfogadható, ha egyébként helyes a megoldás.

A 2. térképen dolgozó:

Vonalas mérték áll rendelkezésére a terület meghatározásához. Először egy papírcsikon megjelöli a mérendő terület egyik oldalának a hosszúságát. 1 pont

A kijelölt szakaszt a vonalas mértékhez illeszti, és leolvassa annak valódi hosszúságát. 1 pont

Ugyanígy jár el a másik oldal hosszának mérésekor is. 1 pont

A futballpálya építésére kijelölt terület nagysága: 4680 m^2 1 pont

Összesen: 10 pont

II. feladat

- a) Mert az Északi- és a Déli-sarkon fél éves nappal és fél éves éjszaka váltakozik. 1 pont
Így elég évente egyszer fel- és lekapcsolni a lámpákat.
Nem helyes. 1 pont
Mert helyi idő szerint végtelen sok lámpagyújtogatóra lenne szükség. 1 pont
vagy: Zónaidő szerint pedig 24-re, mert annyi időzóna van.
- b) (6 óra 8 perc) 6 órával később. 1-1 pont
(5 óra 4 perc) 5 órával előbb. 1-1 pont
4 óra 20 perccel előbb. 1-1 pont
- c) Wellingtonban: $19 - 10 = 9$ órákor, Adelaide-ben: $19 - 7 = 12$ órákor, Pekingben: $19 - 6 = 11$ órákor, Párizsban: $19 + 2 = 21$ órákor, Moszkvában: $19 - 1 = 18$ órákor, Novoszibirszkben: $19 - 4 = 15$ órákor, Bombay-ben: $19 - 3 = 16$ órákor, New Yorkban: $19 + 7 =$ másnap 2 órákor. 1-1 pont
Sorrend: Wellington, Adelaide, Peking, Novoszibirszk, Bombay, Moszkva, Párizs, New York. 1 pont
Megjegyzés: pont csak a teljes helyes sorrendért adható.

Összesen: 18 pont

III. feladat

1. – C; 2. – B; 3. – A; 4. – A; 5. – C; 6. – A; 7. – B; 8. – A; 9. – D; 10. – B.

IV. feladat

a.

1 - Észak-amerikai 2 - Arab 3 - Csendes-óceáni 4 - Eurázsiai
5 - Nazca 6 - Dél-amerikai 7 - Antarktizi 8 - Afrikai
9 – Indóausztráliai

9 pont

b. közelednek

1 pont

Összesen: 10 pont

V. feladat

- a. A - óceáni kőzetlemez /sima
 B - mélytengeri árok
 C - szárazföldi kőzetlemez/sial
 D - gyűrthegeység

E – hasadékvölgy/rift

F - óceáni hátság

G - vulkán

7 pont

- b. Andok, Etna, Alpok, Himalája

1 pont

VI. feladat

a.

<i>Tavak</i>		
Sorszám	Név	Eredet
1.	Nagy- Medve-tó	glaciális
2.	Nagy- Rabszolga-tó	glaciális
3.	Ontario-tó	glaciális
4.	Aral-tó	tektonikus
5.	Bajkál-tó	tektonikus
6.	Csád-tó	tektonikus
7.	Turkana-tó (Rudolf)	tektonikus
8.	Malawi-tó (Nyasza)	tektonikus
9.	Tonle Sap (Nagy tó)	flyami limán
10.	Eyre-tó	tektonikus

10 pont

b.

<i>Folyók</i>		
Sorszám	Név	Vízgyűjtő
11.	Kolorádó	Kaliforniai-öböl
12.	Ohio	Mississippi
13.	Madeira	Amazonas
14.	Jenyiszej	Kara-tenger (Jenyiszej öböl)
15.	Szír-darja	Aral-tó
16.	Amur	Ohotszki-tenger (Amur-öböl)
17.	Indus	Arab-tenger
18.	Jangce	Kelet-Kínai-tenger
19.	Niger	Guineai-öböl
20.	Kasai	Kongó

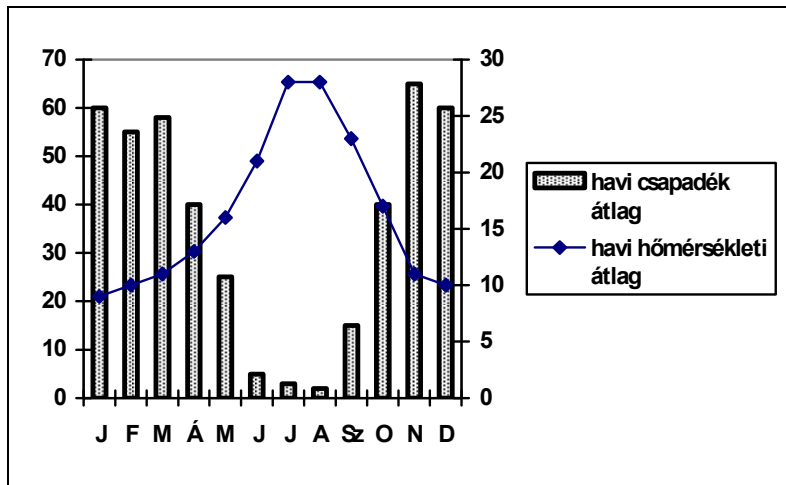
20 pont

Összesen: 30 pont

VII.feladat

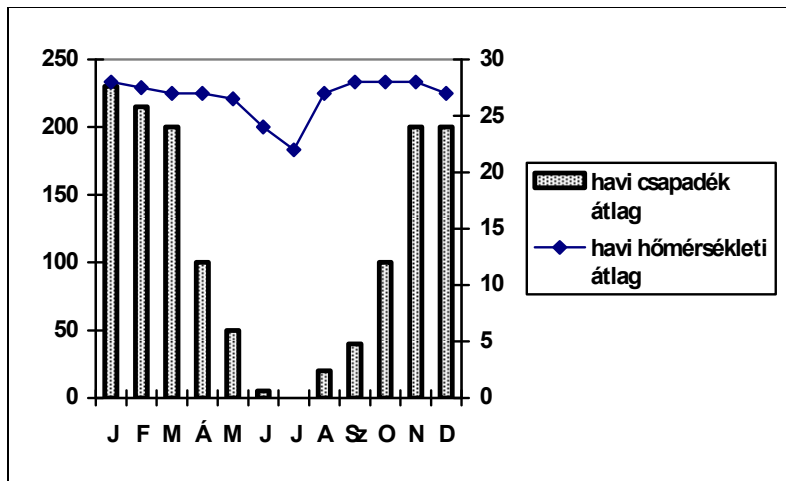
a.

A.

5 pont

B

5 pont

b.

	Évi átlaghőmérséklet	Évi csapadékmennyiség
A	16,41 °C (0,5p)	428 mm/év (0,5p)
B	26,66 °C (0,5p)	1360 mm/év (0,5p)

2 pont

c.

A	mediterrán
B	szubekvatoriális

2 pont

Összesen: 14 pont

Elmélyített tananyag

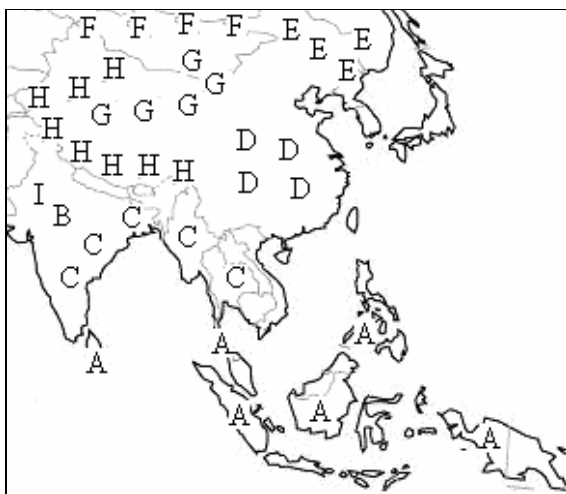
VIII feladat

a.)

I.	Laptyev-tenger	1.	Léna
II.	Ohotszki-tenger	2.	Kolima
III.	Bering-tenger	3.	Indigirka
IV.	Kelet-szibériai-tenger	4.	Jenyiszej
V.	Selihov-öböl	A.	Verhojanszk-hegység
a.	Kamcsatka félsziget	B.	Kolima-hegység
b.	Szevernaja Zemlja-szigetek	C.	Közép-szibériai-fennsík
c.	Tajmir-félsziget	D.	Csukcs-hegység
d.	Új-szibériai-szigetek	E.	Korják-hegység
e.	Vrangel-sziget	F.	Cserszkij-hegység

20 pont

b.) Írd a betűk mellé az adott térképrészleten fellelhető 5 éghajlattípust, majd helyezd el a betűket a térképen a megfelelő helyre!

- A. egyenlítői égh.
- B. szubekvatoriális égh.
- I. száraz trópusi égh.
- C. trópusi monszun égh.
- D. szubtrópusi monszun égh.
- E. nedves kontinentális (mérsékelt szárazföldi)
- F. szárazföldi (sztyepp, erdőssztyepp)
- G. szélsőségesen szárazföldi (sivatagi)
- H. magashegységi égh.

10 pont

Összesen: 30 pont